

ENGAGERAT

En tidning om hem, vård och behandling

December 2002

- >> **Mikael**
– en bit på väg
- >> **Gryning**
satsar på
kompetens-
utveckling
- >> **Vad är**
miljöterapi?
- >> **Starta om**
– och gå vidare

*Lärjeholm motivationshem
– början på något nytt*

**VI ÖNSKAR
ER ALLA
EN
RIKTIGT
GOD JUL!**

Vad är miljöterapi?	3
Utbildning i miljöterapi	
Början på något nytt <i>Lärjeholms motivationshem</i>	4
Mikael – en bit på väg	5
Intervju med VD	6
Ny YSS-ordförande Kompetensutveckling	7
Kontrakterat familjehem	8
Starta om – och gå vidare <i>Familjen Wikenholm berättar</i>	9
Personalnytt <i>Aktuella Rapporter</i>	10
Placeringsfunktionen	11
Kontakter & adresser	12

Mer om Gryning Vård AB får du på vår hemsida www.gryning.se.

Där finns mer att läsa om vårt uppdrag och våra verksamheter. Blir du intresserad av att arbeta inom Gryning finns det även en rubrik med "Lediga tjänster".

ENGAGERAT ges ut av Gryning Vård AB
Box 5154 (Fabriksgatan 13), 402 26 Göteborg
tel: 031-703 39 50, fax: 031-703 73 49
internet: www.gryning.se e-post: fornamn.efternamn@gryning.se

Redaktör: Margareta Jensen, 031-703 39 53
Ansvarig utgivare: Marianne Forslund 031-703 73 40
Redaktionskommitté: Alf Bengtsson, Kerstin Ymsjö, Anki Åsberg, Ingemar Widman, Gert Bragnå, Inge Olofsson
Produktion: Progressive Marketing AB, www.promarketing.se
Fotografier: Om ej annat anges är fotografier tagna av personer inom Gryning eller redaktionen.
Tidningen trycks på ProfiMatt 150/170g (Svanenmärkt).

Första numret av Engagerat

Du håller nu i det första numret av tidningen Engagerat. Vi är medvetna om att valet av namn kan väcka en del reaktioner men tanken är att det skall förmedla en känsla för vad Gryning vill stå för; engagemang, seriös inställning, en känsla för våra klienter...

Engagerat är på samma gång en personaltidning för anställda i Gryning och en tidning som riktar sig till socialtjänstens handläggare, till politiker, ägare och olika samarbetspartners. Kanske kan tidningen också hitta vägen till någon av våra klienter. Vi hoppas kunna presentera ett innehåll som skall vara av intresse för många kategorier av läsare.

I varje nummer kommer vi att göra en närmare presentation av några av våra 31 verksamheter. Denna gång riktas fokus mot Lärjeholm och familjehemsverksamheten. Vi kommer även att beskriva de metoder som används inom Gryning och börjar med en artikel om miljöterapi, som av många uppfattas som något diffust och svärgripbart, men icke desto mindre är en hörnsten på många behandlingshem. Dessutom kommer vi i varje nummer att tipsa om rapporter, utredningar mm som rör vårdområdet.

Gryning har ambitionen att utvecklas till ett kompetenscentrum inom området vård och behandling. Vi skall bli bra på att dokumentera och utvärdera vårt eget arbete och detta skall vi naturligtvis beskriva i tidningen. Samtidigt vill vi gärna inbjuda er som finns utanför Gryning att bidra med era kunskaper och idéer genom att vara "gästkrönikör" i Engagerat. Till både er och till anställda i Gryning riktar jag en förhoppning om att ni kontaktar Margareta Jensen – vår redaktör för Engagerat – med idéer, uppslag eller frågor.

Till sist önskar jag våra medarbetare och samarbetspartners en riktig god jul!

Marianne Forslund
VD Gryning Vård AB

Begreppet miljöterapi används i en rad sammanhang. Vi möter begreppet i allt från kvalificerat psykoterapeutiskt behandlingsarbete till socialt behandlingsarbete med social träning (ADL-träning). Anna-Lena har som utgångspunkt de erfarenheter hon fått under mångårigt arbete på Lillgårdens ungdomshem. Hon belyser främst de psykologiska processerna i det miljöterapeutiska arbetet. Engagerat återkommer med en beskrivning av hur vi metodiskt använder oss av ramar, struktur och dito förhållningssätt i miljöterapi.

Vad är miljöterapi?

Institutionen är det "hem" där det miljöterapeutiska arbetet bedrivs och utgör den viktiga ramen för behandlingsarbetet. Institutionen måste kunna härbärgera de svåra inre upplevelser som ungdomarna bär med sig och samtidigt upprätthålla ramarna, vilket frustrerar och därmed driver på förändringsprocessen hos den placerade ungdomen.

I det miljöterapeutiska arbetet möter vi ofta ungdomar som använder tidiga eller primitiva försvar för att skydda sig och inte översvämmas av ångest. Exempel på sådana är projektioner och splitting. När en ungdom skrivs in på institutionen startar ett miljöterapeutiskt arbete och ungdomen lever ut sitt inre drama via projektioner. När dessa projektioner eller överföringar tar form är detta ett tecken på att en terapeutisk relation har etablerats. Det är i första hand föräldraöverföringar som ungdomarna riktar mot behandlarna. Alla dessa överföringar ger möjligheter för behandlaren att ge ungdomen nya svar och agera på ett nytt sätt.

Motöverföringen är kliniskt ett redskap för förståelse för de inre processer som sker, vilket visar sig i interaktionen mellan behandlaren och ungdomen. En viktig del i behandlingsprocessen är att bli med-

veten om att man som behandlare gått med i en motöverföring. Är man inte klar över motöverföringen så kan det resultera i att ungdomen befäster en tidigare erfarenhet och att behandlingsprocessen stannar av. För att arbetsgruppen i ett tidigt skede skall kunna upptäcka vilka olika roller de bär på använder Lillgården en sk "rolecasting" eller rollkastningsmodell som ett hjälpmedel. Denna modell innebär att alla behandlarna sorterar och utvärderar sin roll i förhållande till en speciell ungdom. Alla svarar då på ett antal frågor som bl a handlar om vilken känsla de har för ungdomen, vad det är hos ungdomen som väcker denna känsla och hur behandlaren känner sig i det direkta arbetet med ungdomen.

Slutligen vill jag poängtera att ett miljöterapeutiskt arbete är att sätta relationsskapandet i centrum. Relationen och dess process är alltid närvarande vilket kräver en hög medvetandenivå hos de behandlare som befinner sig i de miljöterapeutiska situationerna.

*Anna-Lena Brännberg-Grundel
Institutionschef, Lillgårdens ungdomshem*

Utbildning i Miljöterapi

Sedan mitten av 90-talet har miljöterapiutbildningar genomförts kontinuerligt på de enheter som idag ingår i Gryning. Den senaste avslutades i september 2002. Utbildningarna har inletts med en repetition i utvecklingspsykologi och objektrelationsteori. Därefter har normannen Erik Larsen, som är fil dr i psykologi, genomfört upp till nio heldagar. Föreläsningar och litteraturseminarier samt ett eget skriftligt

arbete om miljöterapi har ingått i utbildningen. Uppskattningsvis har cirka hälften av alla anställda i Gryning genomgått miljöterapiutbildning. Miljöterapi utgör en form av "ram" för behandlingsarbetet på många av våra enheter och kombineras ofta med andra mer specialiserade behandlingsmetoder eller teorier.

I norra Göteborg, mellan Kortedala och Hjällbo, i en gul herrgård, ligger Lärjeholms motivations- och utredningshem. Huset ger ett mäktigt intryck, omgivet av en väl uppvuxen trädgård där väldiga lindar dominerar.

Lärjeholm – början på något nytt

Lärjeholm har funnits sedan 1990. Till Lärjeholm söker vuxna människor som vill avsluta ett narkotikamissbruk. Institutionen tar emot män och kvinnor mellan 18-35 år. Alla placeringar sker frivilligt. Lärjeholm tar även emot klienter från kriminalvården dömda till skyddstillsyn med särskild behandlingsplan, populärt kallat "kontraktsvård".

Behandlande socialsekreterare tar kontakt med institutionen. Ett informationsbesök bokas och genomförs. Efter detta följer en intervju med

sökanden. Fallor denna väl ut planeras för inflyttning när plats finns ledig. För klienter från Göteborgs olika SDF utgår ingen avgift, kommunen abonnerar på platserna. Outnyttjade platser säljs till kriminalvården och andra kommuner.

Klienten skall ha ett aktivt narkotikamissbruk. Heroin, amfetamin och cannabis är de vanligast förekommande drogerna. Under senare delen av nittio-talet har många missbrukare börjat använda bensodiazepiner, framförallt Rohypnol. Även ecstasy och GHB har blivit vanligt. Lärjeholm tar även emot blandmissbrukare där alkohol ingår i problem-bilden.

Målet med verksamheten är att motivera klienten till fortsatt behandling. Denna kan ske i öppna former, på behandlingshem eller i familjevård. För att uppnå maximal matchning av klient och behandling görs en gedigen socialpsykologisk utredning.

Metoderna som används är dubbelt kontaktskap och miljöterapi. Klienten får två kontaktpersoner, den ena sköter utredningsarbetet och den andra motivationsarbetet.

Utredningstiden är normalt åtta veckor. När utredningstiden börjar gå mot sitt slut besöker klienten tillsammans med en av sina kontaktpersoner tänkbara behandlingsalternativ.

Tiden på Lärjeholm styrs av ett schema som sträcker sig från måndag morgon till söndag kväll. Klienterna får möjlighet att bättra på sina kunskaper när det gäller matlagning och städning. En förmiddag i veckan är det dataundervisning och vid två tillfällen är det fysisk träning. Denna kan bestå i styrketräning, simning, badminton eller något annat klienten uppskattar.

För att klienten skall ha möjlighet att utvecklas krävs drogfrihet. Klienterna förbinder sig att vid anmodan lämna övervakade urinprov. Våld-

och hot om våld samt kriminalitet tillåts inte. Klienterna får inte inleda parrelationer under tiden på Lärjeholm. Överträdelse av reglerna medför utskrivning, temporärt eller permanent, beroende på vad som skett.

Vid Lärjeholm arbetar 11 personer: behandlingsassistenter, yrkeshandledare, biträdande institutionschef och institutionschef. All personal har adekvat utbildning, till exempel socionomutbildning eller socialpedagogutbildning.

Den optimala tiden på Lärjeholm är 96 dagar, detta är genomsnittstiden för de som går vidare till fortsatt behandling. Uppföljningar har visat att många av de klienter som fullföljt behandlingen lever ett bra liv efter Lärjeholm. De har ofta bostad, arbete och familj.

Av Alf Bengtsson

Personerna på bilden har inget samband med artikeln.

Lärjeholm tar emot vuxna narkotikamissbrukare för utredning och motivation under cirka tre månader. Mikael var inskriven under våren och sommaren 2002. Efter vistelsen på Lärjeholm gick han vidare till behandling. Han befinner sig nu på ett behandlingshem i Mälardalen. Jag ringde upp och frågade om han ville berätta om sina upplevelser från tiden på Lärjeholm. Mikael tyckte detta lät intressant.

Mikael – en bit på väg

Mikael börjar närma sig de trettio, han är kraftigt byggd med tatueringar på armar och bröst. Tidigare har han arbetat inom krogbranschen som dörrvakt. Hans stora intresse har varit bodybuilding. Han är trevlig med ett smittande leende och glimten i ögat.

Hur såg din situation ut innan du bestämde dig för behandling?

Det var väldigt otryggt; mycket knark, elände och kaos. Jag arbetade periodvis som vakt på krogen. Det blev sena nätter med kokain, amfetamin och stora mängder alkohol. Narkotikan gjorde att jag gick in i psykosliknande tillstånd och blev väldigt paranoid. Jag hade mycket vänner som ställde upp på mig, men det räckte inte. När jag mätte som sämst tog jag kontakt med narkomanvården för att få hjälp. Tyvärr hamnade jag i fängelse för doping- och narkotikabrott.

Efter fängelset tog jag kontakt med socialtjänsten som rekommenderade Lärjeholm. Vid den här tiden blev jag svårt misshandlad när jag hade paranoidea vanföreställningar. Detta gjorde att jag definitivt bestämde mig för att sluta med droger.

Hur var det att komma till Lärjeholm?

Det var skönt att komma till en lugn och harmonisk miljö. Jag var inte abstinent så det var inget problem. Ändå var det en stor omställning; lägga sig vid midnatt och gå upp sju på morgonen! Men det var bra, jag kom in i en dygnsrytm som verkligen satt i ryggmärgen!

I början var jag väldigt upptagen av misshandeln jag varit utsatt för. Det fanns alltid någon jag kunde bearbeta detta med. Jag hade en bra kontaktman som förstod mig.

Det var mycket aktiviteter jag aldrig sysslat med, åtminstone inte på tio år. Vi var på teater och bio, vi red och besökte bibliotek. Speciellt roligt var det när vi var på hajk. Vi tältade och fiskade.

På vilket sätt fick du hjälp på Lärjeholm?

Som sagt, jag fick prata av mig och det fanns alltid någon som lyssnade.

Det var mycket urintester. Detta var jag inte så förtjust i då men nu tycker jag att det var ett bra stöd. Det är något ni skall göra ännu mer; ta urinprov!

Schemat fungerade bra, det fanns alltid något att göra. Jag fick lära mig laga mat och annat köksarbete.

Vad tyckte du var mindre bra?

Ledigheterna, åtta timmar efter att ha varit inskriven en månad är inte mycket. Jag tycker det var för lite. Samtidigt var det sådana som behövde det stödet, men jag hade klarat fler ledigheter.

Jag skulle gärna tränat mer. Två gånger i veckan tycker jag personligen är för lite. Men de flesta är inte lika träningssugna som jag, då räcker två gånger i veckan.

Hur ser du på framtiden?

Ljust, jag skall stanna här ett år till. Jag skall läsa in gymnasiekompetens och sedan söka till högskolan. Jag flyttar förmodligen från Göteborg till Stockholm. Det kan bli jobbigt, känner inga i Stockholm, är ingen. I Göteborg känner jag väldigt mycket folk. Det tar tid att etablera sig på en ny plats med att lära känna människor och sådant.

Nu tränar jag bodybuilding fem gånger i veckan.

Dopning?

Nej, aldrig mer, man blir bara uppblåst, galen och impotent. Jag går på diet och tar naturliga kosttillskott.

I dag skall jag åka och hälsa på min moster och mina kusiner. Vi har bra kontakt. Det skall bli roligt. Jag älskar mina kusinbarn!

Intervjuad av Alf Bengtsson

Intervju med VD Marianne Forslund

Engagemanget för våra målgrupper är det allra viktigaste. I alla våra beslut måste vi värna om klienterna. Ibland känns tanken på hur ansvarsfullt vårt jobb är svindlande. Men samtidigt är det detta som gör arbetet så meningsfullt.

Vem är Du, Marianne Forslund?

Jag är född och uppvuxen i en liten ort i Lappland som heter Sorsele. När jag var 15 år flyttade vi till Skaraborg. I tjuogoårsåldern började jag på Socialhögskolan i Göteborg, sedan träffade jag min man och blev kvar i Göteborg. Vi är sambo sedan 27 år och har två vuxna barn.

Vad gjorde Du innan Du blev VD för Gryning?

Under åren 1977 till 1990 arbetade jag inom socialtjänsten i Göteborg med familjerättsärenden och familjehemsplaceringar. Arbetet gav mig kunskap om hur det är att bli separerad från sin familj och om de oerhörda krav som ställs på den familj eller institution som skall hjälpa ett barn eller en tonåring.

1990 kom jag till Bohuslandstingets sociala verksamhet. Där hade jag en rad olika arbetsuppgifter, bl a startade vi flera nya institutioner och var tidigt ute med utvärderingsarbete. Mångfalden i de olika frågorna var splittrande då, men är en oerhörd tillgång idag. Särskilt stor nytta har jag av att jag arbetade med placeringsrådgivning. Det ger mig förståelse för socialtjänstens situation och socialsekreterarnas förväntningar på Gryning.

Min sista anställning innan jag tillträdde tjänsten som VD för Gryning, var som förvaltningschef inom Västra Götalandregionens sociala verksamhet. Jag blev väldigt glad över att få uppdraget som VD, eftersom jag hade arbetat länge för att det skulle bli en stor sammanhållen organisation och känner stor tilltro till våra möjligheter.

Vilka är Dina arbetsuppgifter som VD?

En viktig uppgift är att upprätthålla kontakten med styrelsen och ägarna. En annan är att se till att ekonomi, personal och verksamhetsfrågor integreras och att verka för att det skapas en positiv anda både internt och mot våra kunder. Det är viktigt att vi lyssnar till socialtjänstens behov och så långt möjligt erbjuder det som våra kunder efterfrågar.

Vilka är för fördelarna med att vara ett bolag?

Att vi är en stor organisation gör det lättare att klara ekonomin och att vi kan satsa mer på värdutveckling. En fördel med själva bolagsformen är att det blir kortare beslutsvägar. Både jag som VD och styrelsen har stora befogenheter och i takt med att omvärlden förändras kan beslut tas snabbt.

Hur märker en socialsekreterare att Gryning finns?

Gryning inrättade direkt en central placeringsrådgivning och som socialsekreterare slipper man nu ringa runt och leta efter platser. Vi har ambitionen att försöka hitta lösningar inom vår verksamhet gentemot så många förfrågningar som möjligt. En annan fördel för socialtjänsten är att Gryning har ett övergripande ansvar för att kvalitén upprätthålls vid varje enhet och att vi har ett etiskt och seriöst förhållningssätt till våra klienter.

Vilka utvecklingsmöjligheter kommer det att finnas för Grynings medarbetare?

Vi har ambitionen att utvecklas till ett kompetenscentrum inom vårt område och är just nu i färd med att ta fram ett skraddarsytt utbildningsprogram för vår verksamhet. Vi möter intresse och nyfikenhet från både högskolor, utbildare, konsulter, handledare och andra värdgivare. Jag tror att dessa kontakter skall ge impulser och stimulans för våra medarbetare. Möjligheten att pröva arbete vid olika institutioner inom Gryning skall uppmuntras. Jag tror mycket på erfarenhetsutbyte mellan våra enheter, vi har så mycket att lära av varandra.

Hur ser Du på framtiden?

Engagemanget för våra målgrupper är det allra viktigaste. I alla våra beslut måste vi värna om klienterna. Ytterst är det kvalitén i behandlingsarbetet som kommer att avgöra vilket förtroende vi får från omvärlden och vilken arbetsglädje som skapas bland våra medarbetare. Ibland känns tanken på hur ansvarsfullt vårt jobb är svindlande. Men samtidigt är det detta som gör arbetet så meningsfullt. Vi pratar inte längre om "socialt patos", uttrycket är nog litet omodernt, men jag tycker att det är oerhört viktigt att inte glömma vilka vi i Gryning är till för.

Jag är mycket nöjd med första året i Gryning. Alla har gjort ett kanonjobb. Idag har vi en stabil plattform att stå på. Jag tror att vi uppfattas som en organisation med hög kompetens och djupt engagemang för våra klienter. Under det närmaste året skall vi lägga mycket kraft på värdutvecklingsfrågorna. Vi har många konkreta förändringsidéer och 2003 kommer att bli ett spännande år.

Intervjuad av Margareta Jensen

Ny YSS-ordförande

Malin Johannesson blev i september vald till ordförande för YSS, Yrkesförbundet för Sveriges Socialarbetare. Nyss hemkommen ifrån en kongress i Estland berättar hon om sig själv och om YSS.

YSS BILDADES ÅR 2000 när Yrkesföreningen för psykosocialt arbete och Socionomförbundet gick samman vid ett gemensamt årsmöte. YSS har idag 900 medlemmar. YSS arbetar med socialpedagogiska frågor. En prioriterade fråga är att aktivt förbättra yrkesrollen. YSS arbetar aktivt med kongresser. Vartannat år ordnas en kongress i Billinge i Skövde och vartannat år i annat nordiskt land. Nästa YSS kongress kommer att ske i Skagen, 6-9 april med temat "Musiken i pedagogiken".

Malin Johannesson är nyttillträdd på posten som ordförande. För tillfället är hon föräldraledig från arbete som behandlingsassistent vid Trollbackens barnavdelning i Kungälv och är hemma med sitt andra barn, Erik 1,5 år, samtidigt som hon studerar på halvfart.

Malin är 34 år och uppväxt i Halmstad men flyttade som 25-åring till Vänersborg där hon utbildade sig till Socialpedagog.

Malin beskriver sig som "engagerad" och trivs med att arbeta ideellt inom föreningslivet. Hon har tidigare provat på ordförandeposter, bl a som ordförande i studentkåren. Malin bor på landet utanför Kungälv. Hon är gift och har förutom Erik även en dotter på 4 år.

Av Margareta Jensen

Gryning Vård AB

Satsar på kompetensutveckling

Personalens kompetensutveckling är en mycket viktig fråga inom Gryning Vård AB. En satsning på kompetensutveckling är en väg att utveckla verksamheten och bli bättre i behandlingsarbetet. Det innebär att vi även i fortsättningen kommer att

kunna ge våra klienter och socialtjänsten ett kvalitativt bra innehåll i våra vård- och behandlingsinsatser. Gemensamma utbildningar är också ett viktigt medel för att skapa mötesplatser för personal från olika enheter, där det går att knyta kontakter och fördjupa det interna samarbetet.

GRYNING VÅRD AB har precis avslutat en upphandling av utbildningsinsatser. Det innebär att vi från och med våren 2003 kommer att kunna erbjuda

utbildningar inom systemiskt tänkande och arbetsätt, familjeterapi, fördjupade samtal med ungdomar, barnorienterad familjeterapi, (BOF), interaktionistiskt förändringsarbete, miljöterapi samt utbildningar i samtalsmetodik. Alla utbildningar kommer att ges av välkända utbildningsanordnare. Utöver dessa kommer vi internt att anordna en utbildning kring tonårsproblematik och en utbildning som handlar om droger och missbruksbehandling.

Genom att upphandla hela utbildningar har vi lyckats pressa priserna jämfört med om vi skulle köpa enstaka platser i ett befintligt utbud. Det innebär att vi får mer utbildning för pengarna.

I alla de upphandlade utbildningarna har vi möjlighet att sälja platser till våra samarbetspartners om vi inte själva fyller platserna. Detta ger oss en god möjlighet att fördjupa samarbetet med socialtjänsten.

Inge Olofsson
Utvecklingschef

Gryning familjehemsverksamhet består av flera olika områden. Vi kontrakterar familjehem, vi rekryterar och förmedlar familjehem, vi anordnar handledningsgrupper och utbildning för familjehem och vi arbetar med ett särskilt utbildnings- och utredningsprogram som heter Pride. Dessutom erbjuder vi olika konsultinsatser. De kontrakterade familjehemmen utgör dock basen i vår verksamhet.

Vad innebär det att vara kontrakterat familjehem?

Två separata familjehemsverksamheter med likartad inriktning

Familjehemsverksamheten inom Gryning Vård AB är organiserad i två separata enheter, Familjehemsverksamheten Bohuslän respektive Familjehemsverksamheten Älvsborg.

Vi är för närvarande fem familjehemskonsulenter, Birgitta Heder och Ingemar Widman i Göteborg och Berit Löfgren, Karin Sahlin Ringstedt och AnnMarie Wadenbo i Vänersborg. Vi är alla socionomer med lång erfarenhet av psykosocialt arbete inom kommunal socialtjänst. Vi har också arbetat länge med övergripande frågor inom familjehemsvården. Samliga är auktoriserade socionomer med olika vidareutbildningar.

Hur många kontrakterade familjehem har Gryning?

Vi har nu sammanlagt 37 kontrakterade familjehem med ett 50-tal platser från Dalsland i norr till Kungsbacka i söder. Deras yrkesmässiga bakgrund varierar. Det som förenar dem är ett genuint intresse för barn och ungdomar och att de vill öppna sitt hem för andra.

Förutom dessa kontrakterade familjehem finns inom Gryning ett antal jourfamiljehem som är knutna till Birkahemmet och till Boda familjecentrum.

Vilka blir familjehem?

För att bli ett kontrakterat familjehem krävs i regel att man först har skaffat sig erfarenhet som "vanligt" familjehem. Våra familjehem har genomgått en noggrann utredning och bedömning. För att de skall orka med sina uppdrag, undvika utbrändhet och få en kontinuerlig kompetensutveckling erbjuds de olika former av stöd- och utvecklingsinsatser. Bl a erbjuds de processhandledning, utbildning, avlastning och en fortlöpande kontakt med oss familjehemskonsulenter.

Vilka barn och ungdomar tas emot?

De barn och ungdomar som placeras i våra kontrakterade familjehem har en svår och komplex problematik. Det kan antingen bero på barnens sätt att reagera eller föräldrarnas sätt att agera. Flertalet är över 10 år och placeringstiderna varierar utifrån varje barn.

Tio års uppföljning av placeringarna

Sedan 1992 har Familjehemsverksamheten Bohuslän kontinuerligt följt upp alla som varit placerade genom en särskild metod. Resultaten visar att de placerade barnen och ungdomarna i olika avseende utvecklas positivt under placeringstiden.

Barnens känslomässiga utveckling märks framför allt genom en förbättrad självkänsla, större social förmåga och ökad impuls kontroll. Sannolikt kommer många av våra fosterbarn att bära med sig en otrygghet och sårbarhet i livet, men efter familjehemsvistelsen ser vi kvarstående effekter i form av en ökad mognad och självständighet och en förbättrad förmåga att klara vuxenlivets krav.

Vilken roll kommer familjehemsvården att få inom Gryning?

Behovsbilden hos de barn och ungdomar som kommer till de olika verksamheterna i Gryning har blivit alltmer komplex. Detta innebär en utmaning för oss alla inom Gryning. Det finns dock omfattande kunskaper och erfarenheter inom bolaget och vi tror att den nya organisationen skall ge goda förutsättningar för att hitta flexibla och anpassade lösningar utifrån varje enskilt barns behov.

Inom Gryning finns många möjligheter att hitta samarbetsformer som gagnar de placerade barnen. Vi prövar nu att utveckla samarbetet mellan institutioner och familjehem runt några specifika barn, där vi tror att barnet kommer att behöva båda vårdformerna framöver.

Familjehemsverksamheten strävar efter att kunna bistå kommunerna med olika insatser när det gäller familjehemsvård. I Grynings uppdrag från ägarna står att bolaget skall utvecklas till ett kompetenscentrum som samlar och sprider kunskap. När det gäller familjehemsverksamhet har vi lång erfarenhet av att anordna utbildningar och handledningsgrupper och vi vill gärna utgöra en samlad regional kraft inom familjehemsvården.

Ingemar Widman
Karin Sahlin Ringstedt

Starta om – och gå vidare

Familjen Wikenholm, som har ett kontrakterat familjehem sedan flera år tillbaka och har mött många olika barn, berättar här om sin vardag.

HEM LJUVA HEM, efter en varm vår och en ännu varmare sommar har vi i skrivande stund fått en försmak av vintern. Jag hoppas att den bara skräms lite grand. Jag tänker på våra årstider och traditioner som med sitt återkommande, kan få oss att stanna upp och inte bara

rusa på. Hemmet och familjen, hur radikal man än är, står för något konservativt, en bärare av seder och bruk. Uttrycket "det lackar mot jul" innebär en minneskaskad över alla gångna jular. För de flesta är minnena positiva, för andra är dom fyllda av negativa känslor.

Vi som jobbar som familjehem vet att julen kan vara en jobbig tid för de barn och ungdomar som är placerade hos oss. Att både bejaka traditionen och att "ta det lite vackert" är en balansgång som inte alltid är lätt. Våra biologiska barn vill ju gärna ha mycket jul.

För oss innebär varje ny placering en omstart liksom för det placerade barnet. Vi försöker att få barnet att anamma den kontinuitet som finns i familjelivets vardag. Detta är ju inte alltid lätt.

FRÖKEN TVÄR

Hon kom till oss i början på augusti, femton år gammal och med en minst sagt komplicerad bakgrund. Skälet till placeringen var omsorgsbrist, ingen skolgång, tidigare placeringar mm – alltså

omstart. Vi skraddarsydde skolgång och flickan verkade motiverad. Det gick två månader, sen blev det för mycket. Hon stack eller rättare sagt ville inte komma tillbaka efter en helg hos en kompis. Det visade sig att hon använder droger och har utvecklat en egen problematik runt detta. Inget ovanligt i sig, men hon säger själv att anpassningen har gått för fort och att hon inte känner igen sig. Kanske vill

hon testa vad vi håller för genom att visa upp hela sitt bagage. Hon blev omhändertagen och satt på läst institution. Hon vill gärna komma tillbaka till oss, väl medveten om att det i sådana fall innebär en hel del förändringar för henne. Omstart igen alltså, för henne och för oss.

FLYKTINGFLICKAN

Det vi bara sett i media har nu kommit nära inpå oss. Flickan har varit i Sverige i snart fyra år. På god väg att bli integrerad i det svenska samhället. Men på grund av otillräckliga asylskäl får hon inte uppehållstillstånd. Därför mår

hon nu fruktansvärt dåligt. Hon ser inte att det finns någon möjlighet att återvända till sitt hemland, vilket hon visat med ett antal självmordsförsök. Hon blev placerad hos oss för att få hjälp med sin oro och få omvårdnad under tiden fram till utvisningen vilket man trodde låg långt fram i tiden. Bara fem dagar efter placeringen kom en representant från migrationsverket och meddelade att utvisningen snart skall verkställas. Han gav henne tre alternativ. Återvänd frivilligt, med tvång eller göm dig. Vi kan nu bara hoppas att hon klarar sig.

KOMPETENSUTVECKLING

Under åren har vi sett problematiken öka runt våra barn, säkert av flera orsaker. Vi får hela tiden nya erfarenheter och hoppas att vi skall stå rustade för de ökade krav som ställs på oss. Vi har förmenen att få delta i utbildningar och temadagar som ger ökade kunskaper. Även handledningsgrupperna tillsammans med andra familjehem är en viktig ventil. Insikten att livet inte alltid – om någonsin – går som på räls och få förmenen att lära känna ett antal "goa" ungar får oss att fortsätta detta inte alltid lätta men viktiga uppdrag.

Hälsningar

Peter och Lena Wikenholm

Personerna på bilderna har inget samband med personerna i artikeln.

Personalnytt

Ett varmt välkommen...

Under årets första åtta månader har Gryning fått många nya medarbetare. Vi vill här rikta ett varmt välkommen till er alla. Vår förhoppning är att ni skall finna jobbet meningsfullt och uppfatta Gryning som en bra arbetsgivare.

GRYNING har bl.a rekryterat några nya institutionschefer. De institutionschefer som tillträtt under året är **Veronika San Martin**, som kom till Lyckhem från en arbetsledartjänst inom socialtjänsten i Vänersborg. **Ylva Jungebring** började i juli som institutionschef på Lärjeholm. Hon är socionom och kom från en tjänst som kriminalvårdsinspektör på häktet i Göteborg. **Kerstin Ymsjö** är ny chef på Vilgot. Hon rekryterades tillbaka från en arbetsledartjänst i Götene, dessförinnan har hon varit chef på Eriksdal. **Henrik Bennet** har efterträtt Jan-Egert Eriksson på Trollbacken. Henrik har tidigare bl a arbetat inom SIS och inom skolan.

Aktuella Rapporter

Gryning anordnade föreläsning med Bodil Långberg om barnmisshandel.

Kommitténs förslag går i korthet ut på att stärka barnperspektivet, att öka barnkompetensen hos de yrkesgrupper som möter barn och ungdomar, att lagstadga om samverkan mellan olika myndigheter samt att initiera rutiner för att bättre uppmärksamma och hjälpa barn som far illa.

Bodil Långberg, som var huvudsekreterare i Kommittén mot barnmisshandel, berättade i sin föreläsning i Göteborg den 14 oktober att antalet anmälningar om barnmisshandel ökar. Tio procent av svenska barn och ungdomar har varit föremål för misshandel eller kränkningar och en procent vittnar om allvarlig misshandel med tillhyggen e d. En procent innebär cirka 18 000 barn i Sverige.

Riksdagens revisorers rapport om familjehemsvården

Riksdagens revisorer kom i juni med en rapport om familjehemsvården. Revisorerna förslår att staten tar initiativ till en nationell strategi för familjehemsvårdens utveckling. Till de frågor som särskilt lyfts fram är konsekvenserna av professionaliseringen av familjehemsvården, samt att familjehemsuppdraget måste anpassas till de villkor som råder i dagens samhälle. Vidare belyses svårigheterna att rekrytera familjehem och vikten av regionala samarbete rörande rekrytering. Slutligen föreslås att metoder för utredning och utbildning av familjehem utvärderas, liksom familjehemsvårdens effekter i stort.

Det regionala samarbete som finns inom Västra Götalands län genom familjehemsverksamheten i Gryning omnämns i rapporten.

Rapporten 2001/02:15 har sänts på remiss och förslag till riksdagen beräknas lämnas under hösten 2002.

Riksrevisionsverkets granskning av tillsynen av HVB-hemsvården.

Idag finns ca 450 HVB-hem i landet. Andelen enskilda HVB-hem har fortsatt att öka och de utgör idag ca 82% av samtliga hem. De barn som vårdas på HVB-hem utgör en utsatt grupp med en svårare problematik. De har även begränsade möjligheter att göra sin röst hörd. Av dessa skäl ställs ökade krav på en effektiv och fungerande tillsyn.

RRV konstaterar att HVB-hemmen besöks i genomsnitt två gånger på fem år och föreslår en i lag fastslagen minimigräns. RRV menar att länsstyrelserna har tämligen goda möjligheter att ingripa då allvarliga brister föreligger, men att detta sker alltför sällan. Vidare föreslår RRV att socialstyrelsen och länsstyrelserna gemensamt ser över behovet att utveckla kunskap om HVB-vården på både nationell och regional nivå. Slutligen anser RRV att ansvarsfördelningen mellan kommuner och länsstyrelsen klargörs.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har under det senaste året beviljat tillstånd till alla enheter i Gryning. I samband härmed har även den berörda kommunen eller stadsdelsnämnden genomfört besök. Ur Grynings synvinkel har dessa besök varit välkomna, inte minst för att det gett möjlighet att ge en aktuell presentation av våra enheter för den egna kommunen.

Barnombudsmannen Lena Nyberg träffade ungdomar på Annagatan

Lena Nyberg berättade på en temadag som Gryning anordnade i februari om sina planer på att försöka träffa barn som vistas på institutioner. Hon inbjöds direkt att komma till någon av Grynings behandlingshem och den 1 oktober var det dags. Lena Nyberg besökte då Annagatan i Lidköping och samtalande enskilt med ett par ungdomar. Besöket var mycket uppskattat av både Lena Nyberg och de ungdomar som fick möjlighet att träffa henne.

Placeringsfunktionen

Inom Gryning Vård AB finns sedan starten en placeringsfunktion. Genom denna vill vi kunna erbjuda kvalificerad information och rådgivning i placeringsfrågor som rör såväl institutionsvård som familjehemsvård.

Vi erbjuder ett brett utbud av olika vård-

former för barn, familjer, ungdomar och vuxna missbrukare.

Detta gör det möjligt att även finna mer skraddarsydda lösningar där flera av våra verksamheter samarbetar. Vi har även ett stort kontaktnät med andra vårdgivare som vi kan förmedla kontakt med

i de fall där våra egna verksamheter inte täcker det vårdbehov som är aktuellt.

Under våren kommer Placeringsfunktionen att utöka kontakterna med kommunerna i länet genom möten och träffar för att kunna få en så bra uppfattning som möjligt om hur våra olika verksamheter svarar upp mot de behov som finns inom socialtjänsten.

Placeringsfunktionen är också ett viktigt instrument för bolagsledningen när det gäller att få underlag för planering av framtida verksamhetsinriktningar.

Placeringskonsulent är Lennart Allbro. Från och med år 2003 arbetar också familjehemskonsulent Ingemar Widman med placeringsfrågor.

Lennart Allbro

Vårdavgifterna för 2003 är klara

Budgeten för 2003 är klar.

I budgeten för 2003 har vi valt att differentiera höjningen av vårdavgifterna, vilket innebär att på några enheter ligger vi kvar på samma vårdavgift, vissa får en måttlig höjning, medan ökningen på andra enheter blir högre. I genomsnitt ökar vårdkostnaderna med 3,09 %. Vi har gjort stora ansträngningar för att begränsa kostnadsökningarna. Orsaken till ökningarna är framför allt lönekostnadsstegringar.

Har Gryning kunnat pressa kostnaderna i något avseende?

I delårsbokslutet har det visat sig att enheterna har lyckats göra besparingar när det gäller vikarier, sjuklöner, OB och jourersättningar mm. Budgeten för detta har därmed krympts något inför nästa år. Vi är dock ytterst vaksamma på att inte försämra arbetsmiljön för de anställda och skapa nya problem, som medför stora kostnader på sikt. Möjligheterna till samordningsvinster är tyvärr inte så stora i en organisation där verksamheten bedrivs på 31 olika ställen med stor geografisk spridning. Overheadkostnaderna motsvarar 5,5% av bolagets omslutning.

Vilka verksamhetsförändringar planeras?

2003 utökar vi bemanningen på Schéelegården, Lyckhem och Vallareleden för att klara de allt mer

vårdkrävande klienter som kommer till dessa enheter. Vi bygger även ut familjehemsverksamheterna för att kunna ge ökad service när det gäller rekrytering, kontrakterade platser, utbildningar mm. På några enheter utökar vi eftervårdsresurserna med särskilda utslussningslägenheter. Vidare utreder vi förutsättningarna för inrättande av MST-team, boende för flickor från patriarkala miljöer, förbättrade möjligheter att ta emot missbrukande ungdomar och utagerande mellanstadiebarn med olika diagnoser. Vi är således inne i ett intensivt utvecklingsskede.

Ingen budgeterad marginal för risk- och utvecklingskostnader

Några särskilda medel för risk- och utvecklingskostnader har ej budgeterats. En förutsättning för att klara utvecklingen av nya vårdformer är att bolagets egna kapital inte urholkas. Vi går en balansgång där vi å ena sidan vill undvika vårdavgiftökningar och samtidigt inte kan riskera stora underskott.

När två månader återstår av 2002 tyder allt på att vi får ett positivt resultat, vilket ökar möjligheterna att starta nya verksamheter under 2003.

Marianne Forslund

Annagatans ungdomshem

Annagatan 63, 531 38 Lidköping
Tel: 0510-204 88

Bergiusgårdens skol- & behandlingshem

Box 29, 459 31 Ljungskile
Tel: 0522-201 49

Bergsgårdsgårdets ungdomshem

Lexbydalsvägen 3, 424 51 Angered
Tel: 031-94 33 66

Birkahemmet

Birkagatan 3, 416 56 Göteborg
Tel: 031-25 64 10

Boda familjecentrum

Solvarvsgatan 79, 507 40 Borås
Tel: 033-41 28 42

Bryggans akuthem

Tuppfjätsgatan 18, 421 36 Västra Frölunda
Tel: 031-47 21 02

Claesborg skol- & behandlingshem

Box 17, 541 21 Skövde
Tel: 0500-48 78 50

Delsjötorp ungdomshem

Töpelsgatan 12-14, 416 55 Göteborg
Tel: 031-84 42 82

Eriksdals ungdomshem

Eneborgsvägen 2, 541 78 Väsås
Tel: 0500-42 03 90

Hagens ungdomshem

Box 82, 429 22 Kullavik
Tel: 031-93 19 95

Hässlehems barn- & familjebehandlingshem

Solvarvsgatan 77, 507 40 Borås
Tel: 033-41 28 40

Kristinedals skolhem

662 95 Fengersfors
Tel: 0532-230 35

Kyrkbyns barnhem

Londongatan 1, 418 77 Göteborg
Tel: 031-50 00 35

Lilla Torps akut- & utredningsinstitution

Iskällarliden 6, 416 55 Göteborg
Tel: 031-365 68 88

Lillgårdens ungdomshem

Piplåsåregatan 5 B, 412 67 Göteborg
Tel: 031-40 89 72

Lyckhems barn- & familjebehandlingshem

Sparregatan 7, 462 35 Vänersborg
Tel: 0521-71 13 46

Lärjeholms motivationshem

Pl 290, 415 25 Göteborg
Tel: 031-48 04 60

Ramnäs behandlingshem

Sveagatan 21, 504 39 Borås
Tel: 033-13 67 57

Schéelegårdens behandlingshem

Vassevägen 35, 519 30 Horred
Tel: 0320-879 80

Snäppans ungdomshem

Forstenagatan 49, 461 43 Trollhättan
Tel: 0520-197 35

Solsidans akut-, utrednings- & behandlingshem

Sturegatan 11, 532 32 Skara
Tel: 0511-208 00

Sparregårdens utrednings- & ungdomshem

Slussvägen 1, 462 54 Vänersborg
Tel: 0521-127 64

Stridbergsgårdens barn- & familjebehandlingshem

Källstorp, 461 59 Trollhättan
Tel: 0520-104 30

Strandgården

Arödsvägen 1, 459 30 Ljungskile
Tel: 0522-290 96

Tallbackens ungdomshem

Box 221, 541 25 Skövde
Tel: 0500-48 19 15

Trollbackens barn- & familjeavdelning

Olserödsgatan 67, 442 42 Kungälv
Tel: 0303-187 00

Vallareledens utrednings- & behandlingshem

Vallareleden 24, 415 06 Göteborg
Tel: 031-26 10 13

Vilgot akut- & utredningshem

Blombacka Vinköl, 532 94 Skara
Tel: 0511-37 55 43

Villa Sunnerö

Sunnerödsvägen 3, 441 35 Alingsås
Tel: 0322-104 98

Familjehemsverksamheten

Bohuslän: Box 5154, 402 26 Göteborg
Tel: 031-703 73 47
Älvsborg: Box 306, 462 23 Vänersborg
Tel: 0521-27 56 06

Placeringsfunktionen

Lennart Allbro
Box 5154, 402 26 Göteborg
Tel: 031-703 39 51
Mobil: 0705-61 71 79